

**TÜRK PARASININ KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİMN
TEBLİĞ(2008-32/34)DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ (2018-32/51) KAPSAMINDA
DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK YAPILACAK SÖZLEŞMELERDE**

SON DURUM

**A. DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK SÖZLEŞME YAPABİLECEK
KİŞİLER/YAPILABİLECEK DURUMLAR**

1. KİŞİ BAKIMINDAN

- Türkiye’de yerleşik olmayan kişiler
- Türkiye’de yerleşik bir kişinin Türkiye’de yerleşik olmayan bir kişi ile yaptığı sözleşmeler.
- Yurt dışında ifa edilecek işler

2. DURUM BAKIMINDAN

Türkiye’de yerleşik kişiler arasında Türkiye’de gerçekleşecek iş ve işlemlerde aşağıdaki sözleşmeler döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak **yapılabilir**.

- **menkul satış ve kira sözleşmeleri** (*iş makineleri dâhil taşıt satış ve kira sözleşmeleri hariç*)
- bilişim teknolojileri kapsamında **yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri** ile **donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri**
- **gemilere ilişkin finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri**
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın **17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri**
- **Türk vatandaşı olmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmeleri**
- **Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmeler**
- **Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası andlaşmaların ifası kapsamında** olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği sözleşmeler (gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında)
- Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak **bankaların taraf olduğu sözleşmeler**

- **Sermaye piyasası araçlarının** (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülükler
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketlerin taraf olduğu **iş ve hizmet sözleşmeleri**
- Serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında **serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmeleri**
- Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan **ticari havayolu işletmeleri**; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik **teknik bakım hizmeti veren şirketler**; sivil havacılık mevzuatı kapsamında **havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere** çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile **söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler** ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle yapılan sözleşmeler (gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricinde)
- **12.09.2018’den önce yapılmış iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri.**

B. DÖVİZ CİNSİNDEN/DÖVİZE ENDEKSLİ YAPILAMAYCAK SÖZLEŞMELER

1. **Gayrimenkul satış sözleşmeleri** (serbest bölgeler ve konut ve çatılı iş yeri ile Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu sözleşmeler dâhil)
2. **Gayrimenkul kiralama sözleşmeleri** (serbest bölgeler ve konut ve çatılı iş yeri ile Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu sözleşmeler dâhil)
3. **İş sözleşmeleri** (yurt dışında ifa edilecekler dışında)
4. **Hizmet sözleşmeleri (Danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil)** (istisnalar:
 - a. Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,
 - b. İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
 - c. Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
 - d. Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri.
5. **Eser sözleşmeleri** (gemilerin inşası, tamiri ve bakımı dışında)
6. **Taşıt satış sözleşmeleri** (iş makineleri dâhil)
7. **Taşıt kira sözleşmeleri** (iş makineleri dâhil)

NOT1: Döviz cinsinden veya dövizde endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin de döviz cinsinden veya dövizde endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.

NOT2: Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövizde endekslenen sözleşmeler de bu düzenleme kapsamında dövizde endeksli sözleşme olarak değerlendirilir.

NOT3: Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler bu düzenleme kapsamında Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilir.

NOT4: Hali hazırda tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

HESAPLAMA

1. Taraflar mutabık kalırsa bu bedel üzerinden Türk Lirasına çevrilir.
2. Taraflar mutabık kalmazsa; 02.01.2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 2/1/2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.
3. Konut ve Çatılı iş yerlerinde mutabakat yoksa; belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkrada belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur.

02.01.2018 Döviz Kuru: USD 3,77

EURO 4,55

YAPTIRIMLAR

- Döviz cinsinden belirlenen sözleşme bedelini TL'ye çevirmeyenler hakkında üç bin altı yüz Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır ve ilgili sözleşmeler geçersiz sayılır.
- Kanuna ve Cumhurbaşkanının kanun uyarınca yaptığı idari işlemlerdeki yükümlülöklere aykırı hareket eden kişi üç bin Türk Lirasından yirmi beş bin Türk Lirasına kadar para cezası ile cezalandırılır.
- Kanunda yazılı kıymetlerin izinsiz olarak yurttan çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde ise 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre suç veya kabahat oluşturmadığı takdirde kişi; eşya ve kıymetlerin rayiç bedeli kadar, teşebbüs halinde bu bedelin yarısı kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.